

Atodiad 3 Deddfwriaeth berthnasol

Dyma restr o brif ddeddfwriaeth a fframwaith arfer da ar gyfer gweithio gyda grwpiau bregus yng Nghymru. Nid yw'n cynnwys pob deddfwriaeth ac arfer da perthnasol.

- **Deddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles (Cymru) 2014** Mae gan y Ddeddf 11 rhan. Mae Rhan 7 o'r Ddeddf yn ymwneud â diogelu. Dylid darllen Rhan 7 yng nghyd-destun y Ddeddf yn ei chyfanrwydd <https://llyw.cymru/diogelu-pobl-cyflwyniad>
- **Gweithdrefnau Diogelu Cymru 2019** Mae'r rhain yn disodli Gweithdrefnau Amddiffyn Plant Cymru-gyfan 2008 a Pholisi a Gweithdrefnau Dros Dro Cymru ar gyfer Amddiffyn Oedolion Bregus rhag Camdriniaeth 2010 <https://diogelu.cymru/>
- **Deddf Plant 1989** Darn pwysig iawn o ddeddfwriaeth ynghylch diogelu a hyrwyddo lles plant. Mae'n rhoi'r hawl i bob plentyn gael ei amddiffyn rhag cam-drin a chamfanteisio creu'r hawl i gynnal ymchwiliadau sydd â'r amcan o ddiogelu eu lles.
- **Deddf Plant 2004** Datblygiad o Ddeddf 1989. Mae'n pwysleisio bod cyfrifoldeb ar bawb a phob sefydliad sy'n gweithio gyda phlant i helpu eu diogelu ac i hyrwyddo eu lles.
- **Confensiwn y Cenhedloedd Unedig ar Hawliau'r Plentyn 1989 (CCUHP / UNCRC)** Y cytundeb rhyngwladol sy'n gosod allan 42 o hawliau y mae eu hangen ar blant a phobl ifanc i fyw bywyd hapus, iach a diogel wrth dyfu i fyny. Yn 2011 Cymru oedd y cyntaf o wledydd y DU i wneud y Confensiwn yn rhan o'i chyfraith gwlad.
- **Deddf Hawliau Dynol 1998** Deddf sy'n nodi'r hawliau a'r rhyddid sylfaenol sy'n hawl i bawb yn y DU.
- **Deddf Cydraddoldeb 2010** Y ddeddf sy'n amddiffyn pobl rhag gwahaniaethu yn y gweithle ac yn y gymdeithas yn gyffredinol. Mae'n disodli'r deddfau gwrth-wahaniaethu blaenorol drwy ddod â'u mesurau at ei gilydd mewn un Ddeddf.
- **Deddf Diogelu Data 2018** Mae hon yn ddeddf Deyrnas Unedig sy'n gosod allan fframwaith y gyfraith diogelu data. Daeth i rym ar y 25ain o Fai 2018 ac mae'n diweddarau ac yn disodli Deddf Diogelu Data 1998. Mae'n eistedd ochr yn ochr â'r UK-GDPR, ac yn teilwra sut mae'r GDPR yn gweithredu yn y DU.
- **Deddf Elusennau 2011** Deddf sy'n dwyn ynghyd darpariaethau Deddf Elusennau Hamdden 1958, Deddf Elusennau 1993 a llawer rhan o Ddeddf Elusennau 2006, ynghyd â'r addasiadau a wnaed ers eu mabwysiadu. Mae'n diweddarau'r testun ac yn symleiddio strwythur y ddeddfwriaeth, ond nid yw'n newid unrhyw gyfraith nac yn cyflwyno polisi newydd.
- **Deddf Diogelu Grwpiau Bregus 2006 a Rheoliadau (Gweithgarwch Rheoledig) (Cymru) 2010** Mae hon yn nodi hyd a lled yr hyn ydi 'gweithgarwch rheoledig'. Mae'n nodi hefyd sut mae elfen wahardd y DBS yn cael ei weithredu - gwaith a wnaethpwyd yn flaenorol gan yr Awdurdod Diogelu Annibynnol (ISA).
- **Deddf Diogelu Rhyddid 2012** Lluniwyd y ddeddf hon er mwyn sefydlu'r DBS, y corff sy'n cymryd lle ISA a'r Swyddfa Cofnodion Troseddol (CRB). Y DBS, sef y Gwasanaeth Datgelu a Gwahardd, sy'n gyfrifol am ddarparu datgeliadau cofnod troseddol, am ystyried achosion pobl sydd wedi eu cyfeirio i'w gwahardd, ac am gynnal y rhestr o unigolion gwaharddedig. Mae Rhan 5 o'r Ddeddf yn ymwneud â chyfyngu'r diffiniad o'r hyn ydi gweithgarwch rheoledig, ac hefyd â gwasanaethau newydd y DBS ac â diystyru collfampau a rhybuddion a gafwyd yn sgîl rhyw hoyw cydsyniol.
- **Deddf Adsefydlu Troseddwyr (ROA) 1974** Deddfwriaeth sy'n nodi cyfnodau adsefydlu troseddwyr, a'r egwyddor nad oes rhaid i unigolion ddatgelu euogfarnau sydd wedi eu hysbyddu oni bai eu bod yn destun Gorchymyn Deddf Adsefydlu Troseddwyr 1974 (Eithriadau) 1975 sy'n nodi pryd y gellir gofyn i unigolyn am gollfarnau sydd wedi eu hysbyddu - yr hyn a elwir yn 'gofyn cwestiwn wedi ei eithrio'.
- **Deddf yr Heddlu 1997 Rhan V** Dyma a ganiataodd drefnu'r system Cofnodion Troseddol ac a arweiniodd yn ei sgîl at ffurfio Swyddfa Cofnodion Troseddol (CRB) i Gymru a Lloegr yn 2002. Fe'i diweddarwyd wedyn gan Ddeddf Diogelu Rhyddid 2012.
- **Deddf Cyfiawnder Troseddol a Gwasanaethau Lllys 2000** Deddf a greodd Gwasanaeth Prawf Cenedlaethol Cymru a Lloegr, y Gwasanaeth Cyngori a Chefnogi Lllysoedd Plant a Theuluoedd (CAFCASS), a threfn statudol integredig i atal pobl anaddas rhag gweithio gyda phlant.
- **Deddf Troseddau Rhyw 2003** yn categoreiddio ac yn diffinio gwahanol fathau o gam-drin rhywiol gan gynnwys treisio ac ymosodiad rhywiol. Ym mis Mehefin 2022, diwygiwyd Adran 22A i gynnwys **swyddi ymddiriedaeth ychwanegol**, megis arweinwyr crefyddol, arweinwyr ieuenticid a hyfforddwyr chwaraeon. Ystyrir bod person (A) mewn sefyllfa o ymddiriedaeth mewn perthynas â pherson arall (B) os yw'n hyfforddi, addysgu, hyfforddi, goruchwyllo neu'n cyfarwyddo (B) yn rheolaidd. Mae'n drosedd i rywun mewn sefyllfa o ymddiriedaeth gymryd rhan mewn gweithgaredd rhywiol gyda phlentyn yn ei(g)ofal, hyd yn oed os yw'r plentyn hwnnw dros oedran cydsynio (16 oed neu drosodd).